

Motion till riksdagen 2006/07:Fö232

av **Ann-Kristine Johansson m.fl. (s)**

Samverkan vid kris

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om en starkare myndighet för frågor om samhällets beredskap och säkerhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att helhetssyn och systemtänkande ska vara vägledande i arbetet med den nya myndigheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att myndighetens ledning ska lokaliseras till Karlstad.

Motivering

Efter många års utredande och diskussioner presenterade den förra regeringen propositionen 2005/06:133 Samverkan vid kris – för ett säkrare samhälle. Där tas ett helhetsgrepp på frågorna om samhällets krisberedskap. Ett brett säkerhetsarbete måste omfatta allt från orsaksförebyggande och sårbarhetsreducerande till förhindrande, hanterande och återuppbyggande åtgärder. Allt fler politikområden berörs, och sammanhanget utgör en kedja där alla länkar hör ihop och har sin särskilda betydelse. Strategin är tydlig och den samlade syn som presenterades kan bidra till en starkt förbättrad situation.

Flera principer diskuteras i propositionen. En del har funnits sedan förut men även nya lanseras. Dessa har kommit från de erfarenheter man gjort på senare år genom ett antal händelser som genererat stora påfrestningar på det svenska samhället. Den mest påtagliga nyheten är att man, trots att ansvarsprincipen fortsatt ska gälla, föreslår att Krisberedskapsmyndigheten (KBM) och Statens räddningsverk (SRV) ”i relevanta delar” ska slås samman och att denna myndighet efter regeringens beslut ska kunna fungera som ”krisledande myndighet” oavsett inom vilken sektor krisen uppstår. Propositionen gick ett steg längre än tidigare och föreslog en samordning och ett myndig-

Fel! Okänt namn på

hetsansvar för helheten som omfattar en vidare risk- och krisskala, liksom planeringsuppgifter och operativa uppgifter.

Redan under förarbetena till tidigare propositioner och under dessas behandling i riksdagen restes farhågor om överlappningar m.m. mellan SRV:s och KBM:s verksamhets- och kompetensområden samt mellan de olika regelverk som de olika myndigheterna skulle tillämpa. Den nya strukturen med samverkansområden, det nya planeringssystemet och den nya myndigheten skulle dock enligt den förra regeringens intentioner leda till bättre samordning av samhällets säkerhetsarbete.

Denna effekt har som vi ser det efter drygt tre år inte varit tydlig på regional och lokal nivå. Sett ur detta perspektiv har myndigheterna bara i begränsad omfattning förmått samordna sig i fråga om planerings- och finansieringsprinciper, informations- och utbildningsstöd, principer och metoder för riskanalys, uppföljning, tillsyn och utvärdering.

Propositionen föreslog en ny lagstiftning som förväntades lösa denna problematik genom att den fokuserar på kommunernas fredstida krishanteringsförmåga. Med tanke på intresset av att beredskapen för att hantera stora olyckor och andra krissituationer ska byggas upp underifrån, från enskild människa till kommun, från kommun till länsstyrelse och vidare till regeringen, får inte bristande samordning mellan olika regelverk och mellan centrala myndigheters tolkning och tillämpning av dessa försvåra för länsstyrelser, kommuner och enskilda.

Propositionen föreslår alltså en starkare myndighet för frågor om samhällets beredskap och säkerhet. Det föreslås att denna sammanföring skyndsamt ska bli föremål för översyn. Det är mycket angeläget att den föreslagna helhetssynen och strategin är vägledande vid den analysen. Det finns anledning att förmoda att myndigheternas verksamhet i allt väsentligt är ”relevant”, och varje område som inte kommer med i den nya myndighetskonstruktionen löper risken att minska möjligheterna för den nya strategin att lyckas.

Utöver vad som anförts i propositionen finns skäl att trycka på vikten av att samverkan och faktakunskap blir allt viktigare när det gäller t.ex. klimatförändringarna och stora samhällsuppgifter som kan förväntas till följd av nederbörd och avrinning. FN har inom ramen för International Strategy for Disaster Reduction tagit fram Guidelines for Reducing Flood Losses. FN skriver i sin sammanfattning att en riskvärdering behöver finnas som ett underlag för planering och genomförande om man ska få en långsiktigt hållbar lösning. Över huvud taget bör man ändra synsätt från en ”efter-katastrofen-handlingsplan” till en som är förebyggande. EU, i sin tur, har tagit fram ett liknande dokument där det sägs att vi måste lära oss att leva med översvämningar och öka människors medvetenhet om detta. Fokus ligger på det förebyggande arbetet. Statens geotekniska institut har tagit fram förslag till handlingsplan för att förutse och förebygga naturolyckor, och man trycker på vikten av samverkan med andra myndigheter och organisationer. Även på regional nivå finns Nationellt Centrum för Älvsäkerhet (NÄS) vid Karlstads universitet som med sin kunskap skulle kunna vara en tillgång i det sammanhanget.

Fel! Okänt namn på

Vi vill peka på att just vikten av en sammanhållande myndighet som inte delas upp mellan flera olika myndigheter, som tar helhetsgrepp på säkerhetsarbetet och ser till att samverkan sker med de olika expertmyndigheterna är A och O i ett säkerhetsarbete. Sammanslagningen ger en bredare och tydligare kedja från förebyggande åtgärder till lärdom av inträffade olyckor och andra extraordinära händelser samt ger förutsättningar för en effektivare resursanvändning för uppföljning, analyser och erfarenhetsåterföring. Då det gäller lokaliseringsfrågan är det måhända givet att den nya verksamheten ska lokaliseras med sin huvuddel och sitt huvudkontor till LA-regionen Karlstad/Kristinehamn/Karlskoga. Till följd av senaste försvarsbeslutet och den därefter genomförda omlokaliseringsutredningen har det s.k. säkerhetsbältet, ett nätverksbygge för aktörer som arbetar med risk och säkerhet, fått förstärkt kraft. Ett antal centrala och regionala myndigheter, två universitet och en högskola samverkar i en seriös satsning på att bygga ett kompetenscentrum för dessa frågor, och näringslivet är på väg in i samarbetet.

Den nisch inom säkerhetsområdet som fokuseras särskilt handlar om samhällssäkerhet och samhällsbygge. Naturligtvis utgör SRV ett av fundamenten i detta arbete. Det tillkommande ansvarsområdet i den nya myndighetsbildningen skulle naturligtvis förstärka och påskynda det beskrivna nätverksbygget samtidigt som det skulle dra väsentlig nytta ur det arbetet. Därför är det angeläget att hela det nya ledningsansvaret lokaliseras till Karlstadsregionen. Från sårbarhetssynpunkt torde valet av att lägga krisledningen utanför Stockholm vara givet.

Stockholm den 25 oktober 2006

Ann-Kristine Johansson (s)

Tommy Ternemar (s)

Lars Mejern Larsson (s)

Berit Högman (s)

Marina Pettersson (s)